

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Warszawa, 27 sierpnia 2025 r.
znak sprawy: BM.zp.058.18.2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 10773.

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr 10773 złożoną przez posła na Sejm RP Pana Jarosława Sachajko w sprawie zaniechań obecnego rządu w zakresie ochrony interesów polskiego rolnictwa w kontekście porozumienia z Mercosur, umowy z Ukrainą oraz bezpieczeństwa żywnościowego Polski i UE, przedstawiam poniżej stosowne informacje opracowane w porozumieniu z Ministrem Finansów i Gospodarki.

- 1. Dlaczego Polska podczas prezydencji w Radzie UE nie zbudowała mniejszości blokującej porozumienia z państwami Mercosur, w których stolicach europejskich był Pan Premier, aby przekonać te rządy do zablokowania umowy z Mercosur?**

Uprzejmie informuję, że po ogłoszeniu 6 grudnia 2024 r. zakończenia negocjacji umowy UE-Mercosur w Komisji Europejskiej (KE) trwają prace prawnolingwistyczne celem przygotowania wniosku do Rady UE i Parlamentu Europejskiego o zatwierdzenie umowy UE-Mercosur. Razem z ww. wnioskiem KE powinna również przedstawić skonsolidowany tekst umowy w językach urzędowych państw członkowskich UE. Po złożeniu ww. wniosku zostanie wypracowane formalne stanowisko Rządu RP. Jego przygotowanie będzie koordynować Ministerstwo Finansów i Gospodarki (MFiG), tj. resort wiodący w sprawach polityki handlowej,

a inne resorty, w tym Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW), będą konsultowane.

Podczas prezydencji Polski w Radzie UE przedstawiciele rządu polskiego wielokrotnie omawiali kwestie Umowy o partnerstwie UE-Mercosur z szeregiem państw członkowskich UE zarówno na poziomie premiera, ministerialnym, jak i eksperckim. Polska konsekwentnie prezentowała stanowisko spójne z uchwałą Rady Ministrów z 26 listopada 2024 roku, wskazujące, że dotychczasowy kształt negocjowanej umowy handlowej pomiędzy Unią Europejską a państwami Mercosur nie bierze pod uwagę potrzeby zbalansowanego podejścia do konkurencyjności gospodarczej UE, uwzględniającego interesy sektora rolnego. W szczególności, Polska wskazywała na konieczność zapewnienia równych warunków konkurencji oraz dostosowania klauzul ochronnych do specyfiki sektora rolnego oraz podnoszono kwestie budowy europejskiego wymiaru bezpieczeństwa żywnościowego.

Odnośnie do kontaktów z przedstawicielami państw członkowskich UE zwracamy uwagę, że zgodnie z obowiązującym podziałem kompetencji MRiRW nie ma roli wiodącej w prezentacji na forum UE stanowiska Rządu RP w sprawie umowy UE-Mercosur ani w uzgadnianiu z innymi państwami członkowskimi stanowisk rządowych w tej sprawie. Działania MRiRW mają w tym obszarze funkcję wspierającą względem Prezesa Rady Ministrów oraz Ministra Finansów i Gospodarki, który kompetencyjnie odpowiada za ten obszar.

Uwzględniając ww. uwarunkowania i podział kompetencji, ówczesny minister rolnictwa i rozwoju wsi Cz. Siekierski prezentował zastrzeżenia MRiRW do umowy UE-Mercosur m.in. w czasie rozmowy z komisarzem ds. handlu i bezpieczeństwa gospodarczego M. Šefčovičem w lutym 2025 r. oraz w rozmowach ze swoimi odpowiednikami z państw członkowskich UE.

Ponadto, kierownictwo ówczesnego Ministerstwa Rozwoju i Technologii (MRiT) odbyło szereg spotkań w sprawie ww. umowy ze swoimi odpowiednikami z Francji, Austrii, Rumunii, Belgii, Włoch, Cypru, Litwy, Bułgarii, Niemiec, Niderlandów, Irlandii. Umowa ta była również wielokrotnie omawiana przez kierownictwo polskiego ministerstwa spraw zagranicznych oraz przez b. ministra ds. europejskich z ich odpowiednikami. Jednocześnie, Minister Krzysztof Paszyk omawiał sprawy tej umowy

z Komisarzem UE ds. Handlu Marošem Šefčovičem. Zgodnie z wiedzą przedstawicieli MFiG, Premier Donald Tusk bezpośrednio rozmawiał w sprawie tej umowy ze swoimi odpowiednikami (m.in. z Hiszpanii i Włoch) w celu przekonania tych państw do poparcia stanowiska Polski i Francji dotyczącego przedmiotowej umowy.

Polska również współpracuje blisko z Francją w celu zbudowania mniejszości blokującej wobec tej umowy lub w celu uzyskania poparcia dla takiej jej modyfikacji, aby gwarantowała ona wystarczającą ochronę unijnego rynku przed nadmiernym eksportem produktów rolno-spożywczych z krajów Mercosur. Przykładowe działania w ramach tej współpracy obejmują:

- rozmowy Ministra Czesława Siekierskiego z Minister Rolnictwa Francji A. Genevard – 22 listopada 2024 r., 25 lutego 2025 r., 16-17 czerwca 2025 r. oraz 25 czerwca 2025 r., w czasie których ministrowie podkreślili sprzeciw wobec umowy UE-Mercosur oraz każdorazowo podtrzymali chęć dalszej współpracy. Razem z Francją opowiadamy się przede wszystkim za uwzględnieniem w umowie UE-Mercosur odpowiednich mechanizmów ochronnych dostosowanych do specyfiki sektora rolnego;
- udział w dniu 3 kwietnia br. przedstawicieli Polski (reprezentacja MRiT) w spotkaniu ministrów UE ds. europejskich Francji, Austrii, Rumunii, Belgii, Włoch, Cypru, Litwy i Bułgarii poświęconym umowie UE-Mercosur, którego celem było uzyskanie informacji na temat ewentualnego poparcia lub braku poparcia tych państw dla zawarcia umowy UE-Mercosur oraz przekonanie tych państw do konieczności zablokowania tej umowy lub takiej jej modyfikacji, aby gwarantowała ona skuteczną ochronę unijnego rynku rolnego;
- opracowanie w czerwcu br. przez Francję i Polskę dokumentu roboczego skierowanego do wszystkich państwa członkowskich UE, szczegółowo informującego o zastrzeżeniach wobec tej umowy w zakresie rolnictwa i konieczności jej modyfikacji w celu zagwarantowania skutecznej ochrony unijnego rynku rolnego;
- opublikowanie w dniu 7 lipca br. - na stronie francuskiego MSZ¹ – wspólnego komunikatu Ministra Adama Szałpki i francuskiego ministra ds. europejskich,

¹ <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/economic-diplomacy-foreign-trade/news/2025/article/the-eu-mercosur-agreement-has-to-be-complemented-in-order-to-effectively>

p. Benjamina Haddada, wzywającego m.in. do zastosowania w umowie z Mercosur specjalnych środków ochronnych gwarantujących skuteczną ochronę unijnego rynku rolnego.

Jak wskazaliśmy na wstępie, prace wewnętrzne w KE trwają i w czasie polskiej prezydencji w Radzie UE nie przedstawiła ona wniosku o zatwierdzenie umowy, a co za tym idzie sprawa nie była formalnie bezpośrednio dyskutowana na posiedzeniach Rady. Występując jednak w roli prezydencji w Radzie ds. Rolnictwa i Rybołówstwa (AGRIFISH), Minister Cz. Siekierski zorganizował dwie debaty dotyczące kwestii rolnych związanych z handlem. W toku tych debat ministrowie rolnictwa z państw członkowskich UE prezentowali swoje stanowiska w bieżących tematach, w tym na temat umowy UE-Mercosur. Stanowiska podobne do Polski i Francji mają ministrowie rolnictwa Węgier i Austrii. Poważne zastrzeżenia do umowy UE-Mercosur zgłaszane są też przez Rumunię, Włochy, Holandię oraz Belgię. Z kolei szereg innych krajów członkowskich, takich jak Hiszpania i Portugalia, Szwecja, Finlandia, Niemcy, Czechy prezentuje silne wsparcie dla szybkiego zatwierdzenia i wejścia w życie umowy.

Administracja polska przy każdej nadarzającej się okazji informuje przedstawicieli pozostałych państw członkowskich UE oraz przekonuje ich do poparcia stanowiska Polski w sprawie umowy UE-Mercosur. Przedstawiciele MRiT szczegółowo poinformowali o zgłaszanych przez Polskę zastrzeżeniach również przedstawicieli Danii, która przejęła przedstawicielstwo w Radzie UE w drugiej połowie 2025 r.

Podsumowując, Polska nie ustaje w wysiłkach związanych z przekonywaniem państw członkowskich UE do potrzeby wprowadzenia zmian do umowy, które zabezpieczą interesy polskiego i europejskiego rolnictwa.

Przypominam również, że temat umowy UE-Mercosur, w tym zastrzeżeń MRiRW do niej, został szczegółowo zaprezentowany w czasie posiedzenia sejmowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi 10 lipca 2025 r.

- 2. Czy rząd uczestniczył w pracach nad nową umową handlową z Ukrainą, zwróć uwagę, że był to okres naszej prezydencji? Jeśli nie – dlaczego?**

W połowie maja 2024 r. MRiT wypracowało w trybie konsultacji międzyresortowych Stanowisko Rządu RP ws. pogłębienia wzajemnej liberalizacji handlu na podstawie art. 29 Układu o stowarzyszeniu UE – Ukraina. W rezultacie przyjęcia tego stanowiska przez Komitet do Spraw Europejskich 22 maja 2024 r., postulaty w nim zawarte były następnie przekazywane zarówno na szczeblu prac technicznych właściwych dla spraw polityki handlowej i rolnej UE, jak i na szczeblu prac kierownictwa MRiT oraz MRiRW, które na bieżąco komunikowało polskie stanowisko w licznych kontaktach zewnętrznych m.in. z instytucjami UE, jak i ze stroną ukraińską. Relacje handlowe UE-Ukraina i wrażliwości z nimi związane, były przedmiotem agend spotkań i posiedzeń przed, w trakcie oraz po zakończeniu sprawowania przez Polskę przewodnictwa w Radzie UE.

30 czerwca 2025 r. KE poinformowała o zakończeniu negocjacji nad porozumieniem modernizującym Układ o stowarzyszeniu.

Ogłoszone przez KE porozumienie z Ukrainą po negocjacjach w oparciu o art. 29 Układu o stowarzyszeniu UE-Ukraina (Układ) nie stanowi jednostronnej liberalizacji warunków importu z Ukrainy wprowadzonej przez UE. Charakter jednostronnej i pełnej liberalizacji importu z Ukrainy miały tzw. autonomiczne środki handlowe (ATM), które obowiązywały w okresie od czerwca 2022 r. do czerwca 2025 r. Co prawda dzięki staraniom m.in. Polski w ostatnim okresie obowiązywania środków ATM (czerwiec 2024 r. – czerwiec 2025 r.) zostały one uzupełnione o wzmocnione mechanizmy ochronne, jednak nie zmieniło to ich jednostronnego charakteru.

Negocjacje z art. 29 Układu w imieniu UE prowadziła Komisja Europejska (zgodnie z Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej wspólna polityka handlowa należy do wyłącznych kompetencji UE). Polska jako jedno z pierwszych państw członkowskich UE, już w czerwcu 2024 r. przekazała do KE postulaty na negocjacje z Ukrainą w oparciu o art. 29 Układu w sprawie przeglądu warunków handlu. Przypominaliśmy następnie nasze postulaty na różnych szczeblach, w tym w czasie prezydencji. Minister Cz. Siekierski przypomniał je m.in. w czasie rozmowy z komisarzem ds. handlu i bezpieczeństwa gospodarczego M. Šefčovičem w lutym 2025 r.

Zgodnie z postulatami, wskazywaliśmy m.in. na konieczność odejścia od jednostronnych środków ATM na rzecz wzajemnej liberalizacji i oparcia relacji handlowych UE-Ukraina o postanowienia Układu, które zapewniają ochronę celną

rynków UE wrażliwych produktów rolnych. Powrót do warunków handlu wynikających z Układu nastąpił po wygaśnięciu środków ATM 5 czerwca 2025 r., a ogłoszone 30 czerwca 2025 r. porozumienie zakłada realizację zasady wzajemności.

Porozumienie zakłada zarówno poprawę dostępu do rynku UE dla importu z Ukrainy, jak również poprawę dostępu do rynku ukraińskiego dla eksportu z UE, w tym z Polski (m.in. mięsa wieprzowego, drobiowego, produktów mleczarskich). Dodatkowe koncesje dla Ukrainy polegają głównie na zwiększeniu wielkości kontyngentów taryfowych (TRQs) wynikających z Układu. Proponowane wzrosty TRQs w przywozie z Ukrainy cukru, mięsa drobiowego, miodu, jaj - choć znaczące - to jednak są wciąż na niższym poziomie niż bezcłowe ilości, które były dopuszczone w ramach automatycznego mechanizmu ochronnego funkcjonującego w ramach środków ATM w okresie czerwiec 2024 r. - czerwiec 2025 r. Proponowana kwota 100 tys. ton w imporcie cukru jest wciąż ponad 2,5 razy niższa niż wielkość progowa (262,7 tys. ton) powodująca aktywację mechanizmu ochronnego w ramach ATM w 2024 r. i blisko 5 razy niższa niż wielkość importu cukru z Ukrainy do UE w 2023 r. Jeśli w ramach zwiększonych kwot nastąpi wzrost importu z Ukrainy do UE zagrażający stabilności rynkowej porozumienie przewiduje możliwość czasowego wycofania dodatkowych preferencji tj. powrotu do poziomu kontyngentów obowiązujących obecnie. Do uruchomienia tego mechanizmu ochronnego wystarczy stwierdzenie zakłóceń rynkowych powodowanych przez import na poziomie pojedynczych państw członkowskich UE a nie koniecznie całej UE. Pewnym mankamentem tego mechanizmu jest brak możliwości jego wykorzystania w imporcie z Ukrainy produktów, takich jak owoce miękkie, rzepak czy kukurydza, dla których unijne cła są w pełni zliberalizowane.

Nowe koncesje dla Ukrainy mają zostać uwarunkowane dostosowaniem ukraińskiego ustawodawstwa do unijnych standardów produkcji w zakresie pestycydów, dobrostanu zwierząt oraz leków weterynaryjnych do 2028 r. Ukraina ma co roku raportować wypełnianie tego zobowiązania. Uwarunkowanie oznacza, że w razie braku ww. dostosowania dodatkowe koncesje dla Ukrainy mogą zostać wycofane. Uwzględnienie w porozumieniu mechanizmu ochronnego oraz powiązanie porozumienia z dostosowaniem Ukrainy do unijnego dorobku prawnego były postulatami Polski i zostały częściowo zrealizowane. Zrealizowany został również postulat utrzymania cen wejścia w imporcie z Ukrainy niektórych owoców i warzyw.

System cen wejścia, który był zawieszony od czerwca 2022 r. do czerwca 2025 r., zapobiega importowi po zaniżonych cenach.

Przypominamy również, że sprawa ogłoszonego 30 czerwca 2025 r. porozumienia z Ukrainą była szczegółowo prezentowana na już wcześniej wspomnianym posiedzeniu sejmowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi 10 lipca 2025 r.

3. Czy rząd planuje wprowadzenie jednostronnej blokady importu ukraińskiej żywności tak jak to uczynił rząd PIS?

W odniesieniu do przywozu produktów rolno-spożywczych z Ukrainy informuję, że od połowy kwietnia 2023 r. obowiązuje zakaz importu z Ukrainy do Polski pszenicy, kukurydzy, rzepaku i słonecznika, tj. produktów, które w największych ilościach były importowane do Polski z tego kierunku po wybuchu wojny, destabilizując krajowy rynek. Zakaz ten został przedłużony na mocy rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z 15 września 2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1898) oraz rozszerzony na niektóre produkty przetwórstwa zbóż, rzepaku i słonecznika. Zakaz ten obowiązuje bezterminowo. Możliwy jest jedynie tranzyt ww. produktów z Ukrainy przez terytorium naszego kraju, który kończy się poza terytorium Polski lub w portach bałtyckich. Nadzór nad tranzytem pełni Krajowa Administracja Skarbowa, która monitoruje tranzyty w systemie NCTS2 (nowy skomputeryzowany system tranzytowy) oraz ma wiedzę o terminie dostarczenia towarów do miejsca przeznaczenia czy też docelowym urzędzie celnym, do którego przesyłka ma być dostarczona. Od momentu wprowadzenia zakazu przywozu do Polski niektórych produktów rolnych pochodzących z terytorium Ukrainy, organy celne nie wyraziły zgody, aby towary te zostały dopuszczone do obrotu na terytorium kraju. Wprowadzony przez Polskę od września 2023 r. zakaz jest kwestionowany przez Komisję Europejską oraz Ukrainę pod względem zgodności z przepisami UE, Układem o stowarzyszeniu UE-Ukraina oraz zasadami WTO.

Działania kontrolne w odniesieniu do importu z krajów trzecich realizowane są nie tylko przez organy celne, ale także przez inne służby/inspekcje graniczne, tj. Granicznego Lekarza Weterynarii, Granicznego Inspektora Sanitarnego, Oddziały Graniczne Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Wojewódzkiego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych. Każda z ww. służb ma określony zakres kompetencji i sposób funkcjonowania, wynikający

z obowiązujących regulacji prawnych. Kontrole realizowane są zgodnie z przepisami krajowymi i unijnymi.

Ponadto – zgodnie z informacjami przekazanymi przez MFiG – uprzejmie informuję, że jeżeli znajdzie taka potrzeba, rząd podejmie stosowne działania zgodne z obowiązującym prawem. Jednocześnie zwracamy uwagę, że wprowadzony zakaz przywozu z Ukrainy produktów rolnych ma wpływ na całą polską gospodarkę, w tym np. na sektor transportowy lub sektor przetwórczy, który zwraca rządowi uwagę, że produkcja szeregu produktów rolnych w Polsce jest zbyt niska na jego potrzeby. Polski sektor przetwórczy jest często zmuszony do zakupu produktów rolnych pochodzących z Ukrainy, które najpierw zostały przewiezione na terytorium innych państw członkowskich UE, a później – zgodnie z zasadami jednolitego rynku – przywożone do Polski, z tym, że te produkty są o wiele droższe, co obniża konkurencyjność tego sektora.

4. Dlaczego rząd nie wspiera projektu ustawy „lokalna półka” oraz ustawy zakazującej skupu płodów rolnych poniżej kosztów produkcji?

Przepisy projektu ustawy o sprzedaży detalicznej (ustawa „lokalna półka”) zobowiązują sprzedawców żywności (jednostki handlu detalicznego o powierzchni powyżej 250 m²) do sprzedaży nie mniej niż 2/3 produktów lokalnych (produkt wyprodukowany na terytorium RP) w kategorii: owoce i warzywa, mięso i produkty mięsne, mleko i produkty mleczne, pieczywo. W pierwszej kolejności sprzedawcy mieliby zaopatrywać się u wytwórców z powiatu i powiatów przyległych, w drugiej kolejności z województw i województw do niego przyległych, w trzeciej kolejności z województw przyległych do województw przyległych.

W opinii Pana Posła wdrożenie przedmiotowej regulacji ograniczyłoby napływ importowanej żywności. Należy jednak zauważyć, że Polska jest wiodącym producentem żywności w UE, w tym owoców, mięsa (drób, wieprzowina), przetworów mlecznych. Polska jest na 6. miejscu wśród największych eksporterów artykułów rolno-spożywczych w całej UE i na 3. miejscu spośród państw UE, które mają najwyższy, dodatni bilans handlowy. Około 40 proc. krajowej produkcji sprzedanej sektora żywnościowego eksportowane jest za granicę, a 3/4 trafia na rynek UE. Wpływy uzyskane ze sprzedaży towarów żywnościowych na rynku UE w 2024 r. osiągnęły 39,5 mld EUR. Największe przychody z eksportu do UE w 2024 r. uzyskano

ze sprzedaży do Niemiec (13,6 mld EUR), Francji (3,3 mld EUR), Niderlandów (3 mld EUR), Włoch (2,6 mld EUR) i Czech (2,6 mld EUR).

Dzięki dostępowi do wspólnego rynku UE, nastąpił dynamiczny rozwój polskiego sektora rolno-spożywczego prowadzący do wzrostu produkcji rolnej i znaczących nadwyżek eksportowych (zapewniających bezpieczeństwo żywnościowe w kraju i państwach importujących polskie produkty). Silny jednolity rynek dający konsumentom innych państw członkowskich dostęp do polskich produktów żywnościowych ma tym samym fundamentalne znaczenie dla stabilności i dalszego rozwoju produkcji żywności w Polsce.

W kontekście powyższych uwarunkowań rynkowych funkcjonowania polskiego sektora żywnościowego należy rozpatrywać rozwiązania zawarte w projekcie ustawy „lokalna półka”. W szczególności należy liczyć się z tym, że wdrożenie rozwiązań ograniczających import z innych państw członkowskich stałoby się praktyką jaką wzorem Polski zastosowałyby państwa, w których sprzedawane są obecnie polskie produkty żywnościowe (m.in. w celu ochrony rodzimych producentów żywności). W takiej sytuacji Polski eksport produktów rolno-spożywczych uległby znacznemu zmniejszeniu, co prowadziłoby do destabilizacji krajowego sektora spożywczego. Jak negatywne skutki może wywołać wprowadzenie ograniczeń w dostępie do rynków eksportowych polscy producenci rolni doświadczyli np. w momencie wprowadzenia embarga przez Rosję. Pojawiły się poważne trudności w sprzedaży wyprodukowanych produktów, znaczący spadek cen, a tym samym spadek opłacalności produkcji.

Proponowane rozwiązania w zakresie ustawy „lokalna półka” mogłyby także wywołać zakłócenia w zabezpieczeniu w żywność wielu placówek detalicznych, a tym samym ograniczyłyby mieszkańcom danego regionu dostęp do pełnego asortymentu i prowadziłyby do zwiększenia różnic cen poszczególnych produktów między regionami.

Należy wskazać, że inicjatywy zmierzające do wprowadzenia obowiązku, aby markety w swojej ofercie miały dany udział krajowych produktów rolno-spożywczych – były już podejmowane przez inne państwa członkowskie, jak Czechy, Rumunia czy Słowacja i były motywowane m.in. rosnącym importem z Polski. Za każdym razem inicjatywy te były kwestionowane przez KE, jako niezgodne z przepisami prawa UE, w tym swobodą przepływu towarów i swobodą przedsiębiorczości.

Biorąc pod uwagę skalę produkcji rolno-spożywczej w Polsce, polskie produkty żywnościowe są dziś w przeważającej większości na półkach sklepowych w naszym kraju. Odzwierciedlają to dane Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji - udział w sprzedaży produktów pochodzenia polskiego w sklepach wielkopowierzchniowych w odniesieniu do np. mięsa to ponad 96%, przetworów mięsnych - 98%, mleka i produktów mlecznych - 97%, warzyw i owoców - 76%.

Dodam, iż stanowisko do wprowadzenia przepisów ustawy zakazującej skupu pól rolnych poniżej kosztów produkcji zostało przedstawione Panu Posłowi w odpowiedzi na interpelację nr 10434 w sprawie konieczności wprowadzenia zakazu skupu produktów rolnych poniżej kosztów produkcji na wzór hiszpańskiej ustawy "la ley de la cadena alimentaria". Istnieje uzasadniona obawa, iż przedmiotowe rozwiązanie wzmocniłoby pozycję rynkową dużych podmiotów (o zwykle niższych kosztach produkcji), co prowadziłoby do wykluczenia z rynku wielu mniejszych producentów. Inną prawdopodobną konsekwencją, gdyby takie rozwiązania zostały upowszechnione w pozostałych państwach członkowskich UE, byłoby zaburzenie przepływów handlowych skutkujące ograniczeniem możliwości eksportu polskich produktów. To, że Polska jest znaczącym eksporterem produktów żywnościowych decyduje nie tylko jakość, ale także konkurencyjne ceny.

5. Jakie inne działania krajowe zamierza podjąć rząd w celu zabezpieczenia polskiego rynku przed zalewem taniej żywności spoza UE?

Decyzje dotyczące środków polityki handlowej w imporcie z krajów trzecich leżą w sferze wyłącznych kompetencji instytucji UE, przy wiodącej roli KE. Kraj członkowski nie powinien samodzielnie nakładać takich środków ani ich zmieniać. Wprowadzanie przez pojedyncze kraje UE środków polityki handlowej w imporcie z państw trzecich bez uzgodnień na forum UE niesie za sobą ryzyko uruchomienia procedury naruszeniowej przed TSUE wobec takiego kraju. Jak to zostało wskazane w odpowiedzi na pytanie 3, wprowadzony przez Polskę we wrześniu 2023 r. zakaz przywozu z Ukrainy niektórych produktów sektora zbóż i oleistych jest kwestionowany przez Komisję Europejską oraz Ukrainę pod względem zgodności z przepisami UE i zobowiązaniami międzynarodowymi.

Dlatego podejmowane przez Polskę działania, służące ochronie wrażliwych sektorów rolnictwa przed negatywnymi skutkami importu spoza UE, polegają przede wszystkim na aktywności na forum UE, zgłaszaniu naszych postulatów oraz na rozmowach z partnerami unijnymi celem wpłynięcia na kształt decyzji podejmowanych na forum UE. W naszych działaniach zwracamy uwagę m.in. na potrzebę większego dostosowania produktów importowanych z krajów trzecich do standardów produkcji obowiązujących w UE, zwłaszcza w zakresie zrównoważonego rozwoju (import z krajów trzecich już obecnie musi spełniać unijne lub ekwiwalentne, nienegocjowalne wymagania bezpieczeństwa żywności). Postulujemy też uwarunkowywanie preferencji przyznawanych krajom trzecim w dostępie do rynku rolnego od spełniania przez nie unijnych wymogów produkcji. Miałoby to znaczenie dla konkurencyjności polskich i unijnych producentów.

Stawki celne i inne środki importowe stosowane w przywozie z krajów pozaunijnych powinny być zgodne z międzynarodowymi zasadami handlu i dwustronnymi umowami zawartymi z krajami trzecimi. W świetle zasad Światowej Organizacji Handlu (WTO) stosowanie zakazów importu jest zasadniczo niedozwolone, poza określonymi, nadzwyczajnymi sytuacjami (np. dla ochrony życia i zdrowia). Zgodnie z zasadami WTO podstawowym instrumentem polityki handlowej, który może być stosowany dla ochrony krajowych producentów przed konkurencją z importu, są cła importowe. Jednocześnie umowy międzynarodowe nakładają ograniczenia co do swobody ustalania stawek celnych. W świetle zobowiązań międzynarodowych UE powinna, w normalnych warunkach handlu, stosować cła na poziomie nie wyższym od ich poziomu związania zapisanego w umowach międzynarodowych. Wyższe cła lub ograniczenia ilościowe importu mogą być ewentualnie zastosowane jako środek ochronny, ale po spełnieniu określonych wymogów i przeprowadzeniu przez Komisję Europejską stosownego postępowania ochronnego w stosunku do całej UE. Nieprzestrzeganie tych zasad może prowadzić do zaskarżenia przez kraje trzecie takich działań przed międzynarodowymi organami ds. rozstrzygania sporów i/lub retaliacji w postaci wprowadzenia przez te kraje barier i utrudnień w dostępie do ich rynków dla unijnego, w tym polskiego, eksportu.

Eksport jest ważny dla polskiego rolnictwa. W 2024 r. Polska odnotowała dodatnie saldo w handlu zagranicznym artykułami rolno-spożywczymi na poziomie 17,9 mld

EUR (77,2 mld PLN). Biorąc ww. pod uwagę uważamy, że w naszym interesie jest dbanie o to, aby nie były podejmowane działania w polityce handlowej, które mogłyby wywołać środki odwetowe partnerów handlowych i blokadę dostępu do ich rynków.

Ponadto zabiegamy na forum Unii Europejskiej, aby Ukraina, chcąc eksportować swoje produkty rolno-spożywcze na rynek europejski, dostosowała prawo ukraińskie do standardów produkcji w UE. Zgłaszane przez Polskę postulaty są częściowo uwzględnione w projekcie porozumienia z Ukrainą na podstawie art. 29 Układu o stowarzyszeniu UE-Ukraina (więcej szczegółów w odpowiedzi na pytanie 2).

6. Czy rząd wystąpił z formalnym protestem wobec planów likwidacji WPR?

Jeżeli tak to proszę o podanie szczegółów i wyniku.

Opublikowany przez Komisję Europejską 16 lipca 2025 r. komunikat w sprawie Wieloletnich Ram Finansowych UE na lata 2028-2034 pokazuje, że Polska będzie nadal w gronie największych beneficjentów unijnego budżetu i nie potwierdza tez zawartych w interpelacji.

Podobnie wcześniejsze dokumenty dotyczące WPR oraz wieloletnich ram finansowych (komunikat „Droga ku następnym wieloletnim ramom finansowym” z 11 lutego 2025 r. oraz „Wizji dla rolnictwa i żywności” komunikat z 19 lutego 2025 r.) nie świadczą o likwidacji WPR. Wręcz przeciwnie. Dokument „Wizja dla rolnictwa i żywności” jasno wskazuje na kluczową rolę WPR w przyszłości oraz podkreśla jej znaczenie dla realizacji traktatowych celów UE.

Celem kolejnych WRF jest stworzenie nowoczesnego, bardziej elastycznego budżetu, który będzie odpowiadać na współczesne i przyszłe wyzwania. Komisja Europejska jednoznacznie zaznacza, że bezpieczeństwo i suwerenność żywnościowa są elementami nienegocjowalnymi, co znajduje potwierdzenie w badaniach opinii publicznej w państwach członkowskich.

KE zaproponowana, aby Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2028-2034 wynosiły prawie 2 biliony euro, co stanowi 1,26 proc. dochodu narodowego brutto (DNB) UE. Jest to więcej niż obecny budżet, który wynosi 1,13 proc. DNB bloku.

Wspólna Polityka Rolna i polityka spójności, które obecnie odpowiadają m.in. za dotacje dla rolników i fundusze na rozwój dla uboższych regionów Europy przez

około 500 oddzielnych programów finansowania, mają zostać połączone w 27 „krajowych i regionalnych planów partnerstwa”. Łączne wydatki na te plany wynosić mają 865 mld euro.

Propozycja włączenie WPR do jednego planu oznacza, że podział środków na realizację poszczególnych celów WPR dokonywany będzie na poziomie krajowym. Na poziomie krajowym zapadać będą zatem decyzje, co do poziomu finansowania WPR, nie tylko ze środków UE, ale także uzupełnionych o wsparcie z budżetu państwa.

Z punktu widzenia rolników sposób finansowania działań na rzecz rolnictwa nie powinien się zmienić. Dysponując odpowiednim budżetem można zaoferować wsparcie rolników, niezależnie od tego, czy finansowanie WPR włączone będzie w jeden fundusz, czy jej budżet będzie odrębny. W kolejnej wieloletniej perspektywie finansowej UE na szeroko pojęte wsparcie związane z dochodami w rolnictwie KE zaproponowała wydzielenie środków (tzw. ringfencing) na minimalnym poziomie ok. 300 mld euro. Środki te wydane mogą być wyłącznie na: płatności bezpośrednie związane i niezwiązane z produkcją, płatności ONW, płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne, wsparcie dla małych i młodych rolników, zarządzanie ryzykiem, inwestycje realizowane przez rolników i właścicieli lasów.

W jednolitym funduszu są uwzględnione także środki na inne, znane z obecnej perspektywy interwencje wspierające rozwój obszarów wiejskich. Interwencje te nie będą objęte ww. „ringfencingiem”, czyli można je będzie wspierać także ze środków identyfikowanych obecnie jako polityka spójności, nie tylko przez politykę rolną. Do takich interwencji należą m.in.: instrument LEADER, transfer wiedzy, współpraca. W ramach instrumentu LEADER można będzie realizować działania infrastrukturalne, małe przetwórstwo i inne działania „wiejskie”.

Rolnictwo i przetwórstwo jako kluczowe obszary gospodarki uzyskają także dostęp do Europejskiego Funduszu Konkurencyjności (budżet ok 409 mld euro) na inwestycje zwiększające ich konkurencyjność i odporność w obliczu dynamicznych zmian geopolitycznych. W ramach Europejskiego Funduszu Konkurencyjności finansowaniem będą mogły zostać objęte także inwestycje w obszarze rozporoszonej infrastruktury na rzecz bezpieczeństwa energetycznego (np. biogazownie), czy też inwestycje wzmacniające odporność na zmiany klimatyczne.

Komunikat dotyczący wieloletnich ram finansowych i towarzyszące mu projekty prawne stanowią wstęp do debaty nad budżetem UE po 2027 roku oraz sposobem i ukierunkowaniem jego wydatkowania. Komunikat przedstawia aktualne oraz przyszłe wyzwania, które będą miały wpływ na kształt kolejnych ram finansowych. Dokument identyfikuje elementy obecnych rozwiązań, które mogą zostać wykorzystane w przyszłości, a także sygnalizuje możliwe kierunki zmian.

Komunikat podkreśla konieczność zwiększenia efektywności zarządzania wydatkami UE, co skutkuje propozycjami ograniczenia liczby funduszy i dokumentów programowych. Wspólna Polityka Rolna (WPR), funkcjonująca w ramach strategicznych planów na lata 2023-2027, została wskazana jako pozytywny przykład efektywnego zarządzania budżetem.

Biorąc pod uwagę propozycje KE przedstawione 16 lipca 2025 r. tym stwierdzenie o „likwidacji WPR” nie znajduje odzwierciedlenia w faktach.

7. Jaki jest udział kapitału obcego w rynku detalicznym handlu produktów spożywczych w: Polsce, Niemczech, Francji, Włoszech i Belgii?

Uprzejmie informuję, że MRiRW nie prowadzi analizy udziału kapitału obcego w rynku detalicznym handlu produktów spożywczych w Polsce i innych państwach członkowskich UE.

MRiRW bazuje m.in. na corocznych danych GUS publikowanych np. w raporcie Rynek wewnętrzny. Według informacji zawartych w rozdziale „Sklepy” opracowania Rynek wewnętrzny w 2023 r. w Polsce sprzedaż detaliczna wszystkich towarów (żywnościowych i innych) realizowana była łącznie w 327 tysiącach sklepów, które prowadzone były przez ponad 259 tysięcy przedsiębiorstw. Liczba sklepów przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego wyniosła 18 512 (5,7% wszystkich sklepów w Polsce). W 2023 roku łączna powierzchnia sklepów przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego wyniosła 13 036,8 tys. m² (33,3% powierzchni sprzedażowej ogółem).

Link do ostatniego opracowania GUS

http://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5466/7/30/1/rynek_wewnetrzny_pl.pdf

Ponadto, biorąc pod uwagę zagadnienie kapitału obcego w rynku detalicznym handlu produktami spożywczymi MRiRW korzysta z analiz wykonywanych przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - PIB. W poniższej tabeli przedstawiono udział firm z kapitałem zagranicznym w przetwórstwie spożywczym (działy 10, 11 i 12 PKD), z uwzględnieniem udziału firm z kapitałem zagranicznym w liczbie jednostek, przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz przeciętnej liczbie zatrudnionych. Źródłem danych były niepublikowane dane Głównego Urzędu Statystycznego, zamawiane corocznie przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - PIB. Zbiorowość obejmowała firmy zatrudniające 10 i więcej pracujących, składające sprawozdania F-01. Dane zaprezentowano na poziomie działów – 10, 11 i 12 PKD, oraz na poziomie klas, a tam, gdzie były braki na poziomie klas, uwzględniono dane na poziomie grup.

Tabela 1. Udział firm z kapitałem zagranicznym w przetwórstwie spożywczym w 2024 r. (działy 10, 11 i 12 PKD)

Dział/grupa/klasa	Opis	Udział firm z kapitałem zagranicznym w:		
		liczbie jednostek	przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	przeciętnej liczbie zatrudnionych
10+11+12	Produkcja artykułów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych	15,4	41,3	33,8
10	Produkcja artykułów spożywczych	14,6	35,5	30,7
1011	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu	9,6	15,4	14,2
1012	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa z drobiu	10,1	32,4	24,0
1013	Produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego	6,0	20,3	19,5

1020	Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków	20,5	59,6	63,7
1031	Przetwarzanie i konserwowanie ziemniaków	27,3	82,2	53,8
1032	Produkcja soków z owoców i warzyw	30,0	42,1	34,2
1039	Pozostałe przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw	18,8	39,9	35,5
104	Produkcja olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego	38,5	79,6	69,5
105	Wytwarzanie wyrobów mleczarskich	11,3	14,8	18,2
1061	Wytwarzanie produktów przemiału zbóż	17,8	41,1	35,4
1062	Wytwarzanie skrobi i wyrobów skrobiowych	0,0	0,0	0,0
1071	Produkcja pieczywa; produkcja świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek	4,0	24,0	12,3
1072	Produkcja sucharów i herbatników; produkcja konserwowanych wyrobów ciastkarskich i ciastek	29,2	49,5	42,6
1073	Produkcja makaronów, klusek, kuskusu i podobnych wyrobów mącznych	0,0	0,0	0,0
1081	Produkcja cukru	75,0	-	-
1082	Produkcja kakao,	25,0	74,8	52,4

	czekolady i wyrobów cukierniczych			
1083	Przetwórstwo herbaty i kawy	50,0	67,0	62,1
1084	Produkcja przypraw	25,0	73,8	64,3
1085	Wytwarzanie gotowych posiłków i dań	17,9	21,6	23,1
1086	Produkcja artykułów spożywczych homogenizowanych i żywności dietetycznej	15,8	-	-
1089	Produkcja pozostałych artykułów spożywczych, gdzie indziej niesklasyfikowana	27,5	52,8	58,5
1091	Produkcja gotowej paszy dla zwierząt gospodarskich	20,7	30,5	29,9
1092	Produkcja gotowej karmy dla zwierząt domowych	32,1	68,1	58,8
11	Produkcja napojów	24,8	58,0	56,8
1101	Destylowanie, rektyfikowanie i mieszanie alkoholi	25,0	27,8	32,4
1102	Produkcja win gronowych	0,0	0,0	0,0
1103	Produkcja cydru i pozostałych win owocowych	20,0	-	-
1104	Produkcja pozostałych niedestylowanych napojów fermentowanych	0,0	0,0	0,0
1105	Produkcja piwa	20,8	80,9	73,6
1106	Produkcja słodów	100,0	100,0	100,0
1107	Produkcja napojów bezalkoholowych; produkcja wód	23,8	73,8	57,0

	mineralnych i pozostałych wód butelkowanych			
12	Produkcja wyrobów tytoniowych	75,0	99,3	98,2

Uwaga: symbolem " -", oznaczono brak danych ze względu na tajemnicę statystyczną.

Źródło: Obliczenia własne IERiGŻ-PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że udział firm z kapitałem zagranicznym w poszczególnych branżach przemysłu spożywczego był zróżnicowany. Duże zaangażowanie firm z kapitałem zagranicznym sprzyja procesom konsolidacji branż. Oznacza to, że branże z wysokim udziałem kapitału zagranicznego cechują się zazwyczaj większą liczbą firm dużych w porównaniu branżami, w których dominują firmy z kapitałem polskim. Ponadto, branże z dużym udziałem firm z kapitałem zagranicznym są silnie zintegrowane z globalnymi łańcuchami dostaw. Cechują się zazwyczaj większą importochłonnością produkcji oraz wyższymi wskaźnikami orientacji eksportowej.

W odniesieniu do prośby o udostępnienie danych dotyczących cen pszenicy, produkcji zwierzęcej, polskiego handlu zagranicznego towarami rolno spożywczymi informuję, że dane te są ogólnodostępne. I tak:

- dane dotyczące cen pszenicy są dostępne na stronach internetowych:
 - MRiRW: <https://zsrir.minrol.gov.pl/> - ceny zakupu zbóż w Polsce - dane znajdują się w biuletynach informacyjnych „Rynek zbóż” lub poprzez opcję „Przegląd danych rynkowych”. Źródło danych: Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej (ZSRIR) - MRiRW.
 - GUS: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/ceny/> - ceny skupu zbóż w Polsce.
 - AGROLOK - <https://www.agrolok.pl/notowania/notowania-cen-pszenicy.htm> lub KAACK - <https://www.kaack-terminhandel.de/pl/euronext/pszenica> - notowania cen pszenicy na giełdzie MATIF (Paryż);
- dane dotyczące polskiego handlu zagranicznego towarami rolno spożywczymi, w tym z Ukrainą oraz państwami MERCOSUR są dostępne na stronach internetowych:

- EUROSTAT - <https://ec.europa.eu/eurostat/comext/newxtweb/>
- GUS - <https://dbw.stat.gov.pl/baza-danych;>
- dane dotyczące produkcji zwierzęcej w Polsce są dostępne na stronach internetowych:
 - GUS - [https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/produkcja-zwierzeza-zwierzeta-gospodarskie/.](https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/produkcja-zwierzeza-zwierzeta-gospodarskie/)

W nawiązaniu do pozostałych wymienionych w interpelacji kwestii wymiany handlowej UE-Ukraina, poniżej przedstawiam stosowną informację:

- wymiana handlowa towarów Polski z Ukrainą.

I. W okresie styczeń-maj 2025 r. eksport towarów z Polski do Ukrainy wyniósł 5302 mln EUR (wzrost o 7% w skali roku), a import towarów z Ukrainy 1943 mln EUR (wzrost o 4,3% w skali roku), co dało Polsce dodatni bilans handlowy w obrocie towarami w wysokości 3359 mln EUR;

II. Wg analogicznego schematu, dane dot. obrotu towarowego Polska - Ukraina w latach 2019-2024 wyniosły odpowiednio:

- a) 2019 - eksport: 4974 mln EUR; import: 2723 mln EUR; saldo: 2251 mln EUR;
- b) 2020 - eksport: 5259 mln EUR; import: 2593 mln EUR; saldo: 2666 mln EUR;
- c) 2021 - eksport: 6270 mln EUR; import: 4247 mln EUR; saldo: 2023 mln EUR;
- d) 2022 - eksport: 9712 mln EUR; import: 5995 mln EUR; saldo: 3717 mln EUR;
- e) 2023 - eksport: 11339 mln EUR; import: 4424 mln EUR; saldo: 6915 mln EUR;
- f) 2024 - eksport: 13123 mln EUR; import: 4755 mln EUR; saldo: 8369 mln EUR;

Tab. 1 - Wymiana handlowa towarów Polski z Ukrainą – ujęcie roczne [mln EUR]

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Eksport	2 980	3 377	4 097	4 307	3 141	2 977	3 462	4 260	4 452	4 974	5 259	6 270	9 712	11 339	13 123
Import	1 384	2 012	1 979	1 670	1 697	1 530	1 830	2 143	2 555	2 723	2 593	4 247	5 995	4 424	4 755
Saldo	1 596	1 365	2 118	2 637	1 444	1 447	1 632	2 118	1 897	2 251	2 666	2 023	3 717	6 915	8 369

Źródło: GUS; Export Intelligence

- struktura wymiany handlowej Polska-Ukraina.

I. Wg danych za 2024 r., w strukturze polskiego eksportu do Ukrainy dominowały odpowiednio m.in.:

- o paliwa mineralne, oleje mineralne i produkty ich destylacji; substancje bitumiczne; woski mineralne;
- o broń i amunicja; ich części i akcesoria;
- o pojazdy nieszynowe oraz ich części i akcesoria;
- o maszyny i urządzenia elektryczne oraz ich części; rejestratory i odtwarzacze dźwięku, rejestratory i odtwarzacze obrazu i dźwięku oraz części i akcesoria do tych artykułów;
- o reaktory jądrowe, kotły, maszyny i urządzenia mechaniczne, ich części.

II. Wg danych za 2024 r., w strukturze polskiego importu z Ukrainy dominowały odpowiednio m.in.:

- o żeliwo i stal;
- o tłuszcze i oleje pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego oraz produkty ich rozkładu; gotowe tłuszcze jadalne; woski pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego;
- o rudy metali, żużel i popiół;
- o drewno i artykuły z drewna; węgiel drzewny.

III. Szczegółowe dane dot. struktury eksportu i importu oraz jej procentowy udział w obrotach towarowych Polska-Ukraina znajdują się poniższych wykazach tabelarycznych.

Tab. 2 - 10 najczęściej eksportowanych grup towarowych z Polski do Ukrainy

Kod HS	Nazwa grupy towarowej	Udział w eksporcie ogółem [%]	Wartość eksportu [mln EUR] w 2024 r.
27	PALIWA MINERALNE, OLEJE MINERALNE I PRODUKTY ICH DESTYLACJI; SUBSTANCJE	17,37	2 279,62
93	BRON I AMUNICJA; ICH CZĘŚCI I AKCESORIA	17,36	2 277,57
87	POJAZDY NIESZYNOWE ORAZ ICH CZĘŚCI I AKCESORIA	9,22	1 209,71
85	MASZYNY I URZĄDZENIA ELEKTRYCZNE ORAZ ICH CZĘŚCI; REJESTRATORY I ODTWARZACZE	6,66	874,59

84	REAKTORY JADROWE, KOTLY, MASZYNY I URZADZENIA MECHANICZNE; ICH CZESCI	6,27	823,10
88	STATKI POWIETRZNE, STATKI KOSMICZNE I ICH CZESCI	3,86	506,76
39	TWORZYWA SZTUCZNE I ARTYKULY Z NICH	3,67	482,08
31	NAWOZY	2,09	273,89
62	ODZIEZ I DODATKI ODZIEZOWE, NIEDZIANE	1,86	243,94
33	OLEJKI ETERYCZNE I REZINOIDY; PREPARATY PERFUMERYJNE, KOSMETYCZNE LUB	1,83	240,06

Dane GUS; źródło: Export Intelligence

Tab. 3 - 10 najczęściej importowanych grup towarowych z Ukrainy do Polski

Kod HS	Nazwa grupy towarowej	Udział w imporcie ogółem [%]	Wartość importu [mln EUR] w 2024 r.
72	ZELIWO I STAL	15,35	729,84
15	TLUSZCZE I OLEJE POCHODZENIA ZWIERZECEGO LUB ROSLINNEGO ORAZ PRODUKTY ICH	14,25	677,56
26	RUDY METALI, ZUZEL I POPIÓŁ	10,20	485,06
44	DREWNO I ARTYKULY Z DREWNA; WEGIEL DRZEWNY	7,40	351,66
99	SPECJALNE KODY NOMENKLATURY SCALONEJ	6,94	330,18
23	POZOSTALOSCI I ODPADY PRZEMYSŁU SPOZYWCZEGO; GOTOWA KARMA DLA ZWIERZAT	6,38	303,49
94	MEBLE; POSCIEL, MATERACE, STELAZE POD MATERACE, PODUSZKI I PODOBNE ARTYKULY	4,48	213,23
85	MASZYNY I URZADZENIA ELEKTRYCZNE ORAZ ICH CZESCI; REJSTRATORY I ODTWARZACZE	3,98	189,02
73	ARTYKULY Z ZELIWA LUB STALI	3,15	149,86
25	SÓL; SIARKA; ZIEMIE I KAMIENIE; MATERIAŁY GIPSOWE, WAPNO I CEMENT	1,88	89,39

Dane: GUS; źródło Export Intelligence

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Stefan Krajewski

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów